

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΙΩΤΟΥ
ΛΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΕΤΟΥΣΙΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Ε. ΜΕΣΟΛΩΡΑ

Δ. Φ. ΥΦΗΡΕΤΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΑΙ ΚΑΘΗΡΕΤΟΥ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΤΟΣ Ε'.—ΤΟΜΟΣ Ε'.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Δ. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

Κάτωθεν τοῦ Ἀγμαρξέλου

1892

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

Έσωτερικού δρ. 10. Έξωτερικού φρ. χρυσά 10.
Πᾶς συνδρομητῆς θεωρεῖται καὶ μέλος ἀρωγόν.

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΤΟΥ Α' Β' Γ' ΚΑΙ Δ' ΕΤΟΥΣ ΠΡΟΚΑΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ

δραχμαὶ 10 ἐν τῷ ἑσωτερικῷ καὶ φράγκα χρυσά 10
ἐν τῷ ἔξωτερικῷ.

Συνδρομητὰὶ ἐγγράφονται ἐν τῷ γραφεῖν τοῦ περι-
οδικοῦ, κειμένῳ ἐν τῇ ἐνοσίᾳ τῶν ἀγίων Θεοδώρων,
ἴδιον Μιλτιάδου ἀριθ. 27, καὶ ἐν τοῖς βιβλιοπωλείοις
ἀνάστη Κωνσταντινουπόλεως καὶ Γ. Κασδόνη.

ΠΑΣΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟΝ ΕΠΙΓΡΑΦΕΤΑΙ

Σύλλογον «Αναπλάσεως» Ἀθηνῶν.
Collège «Anaplassis» Athènes.

Πᾶσα διαρεὰ πρὸς τὸν Σύλλογον ἢ πρὸς τὸ ταμιεῖον
τοῦ «Ἀποστόλου Παύλου» ἢ πᾶσα συνδρομὴ πρὸς τὸ
περιοδικὸν κέρπεται ἢ πρὸς τὸν Πρόεδρον τῆς «Αναπλά-
σεως» Σ. Μητροπολίτην Ἀθηνῶν κ. Γερμανόν, ἢ πρὸς
τὸν Διευθυντὴν τοῦ περιοδικοῦ.

Τὰ περιεχόμενα χειρόγραφα δημοσιεύμενα καὶ μὴ
δὲν ἐπιστρέφονται. Πᾶν ἀρθρον μὴ φέρον ὑπογραφήν
προέρχεται ἐκ τῆς Διευθύνσεως.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ - Ι. Ε. ΜΕΤΣΟΛΩΡΑΣ - ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 15 ΜΑΙΟΥ 1892.

Π Ε Ρ Ι Ε Κ Ο Μ Ε Ν Α

Προσκλητὴ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἀθηνῶν. —
Ἀπάντησις πρὸς Μάρκον Εὐγενικὸν τὸν Κρηεῖα, ὑπὸ
τοῦ ἀρχιεπισκόπου πρῶτον Κεφαλληνίας κ. Σπυριδωνοῦ.
— Ὁ ζυγὸς τοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ Γρ. Γύργου ἀρχιμαν-
δρίτου. — Ἀ' χριστιανικὰ ἐκκλησιαστικὰ ἐν τοῖς σημε-
ρινοῖς καιροῖς, ὑπὸ Μιχ. Γ. Γαλανοῦ. — Πρὸς τὸν
Σωτήρα, ποιήμα ὑπὸ Ἀχ. Παράσχου. — Ὁ Ἰησοῦς
δεικνύων τὸν Πατέρα, ὑπὸ Δ. Μαρτίου καθηγητοῦ. —
Ἡ ἀνάπλασις τῆς κοινωνίας καὶ ὁ κατώτερος κλήρος,
ὑπὸ Ἀδαμαντίου Διαμαντοπούλου. — Εἰδήσεις. —
Ἀλληλογραφία.

ΠΡΟΣΧΑΛΙΑ

ΤΟΥ Σ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΑΘΗΝΩΝ ΚΟΨ. ΓΕΡΜΑΝΟΥ

ἠθθαίσα κατὰ τὴν κατέθεσιν τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ
ἐν Πειραιεὶ δαπάνῃ τοῦ αἰδεσμοῦ ἱερέως κ.
Βασιλείου Ἀθανασίου ἀνεγειρομένου γηροκομείου
(20 Ἀπριλ. 1892).

Διάτρεψε πεινῶντας ἐκ τοῦ ἔργου
σου, καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγά-
γας εἰς τὸν οἶκόν σου (Ψα. νη').

Ταύτας τὰς λέξεις, τέκνα ἐν Κυρίῳ περιπέ-
θητα, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ τοῦ μεγαλοφω-
νοτάτου τῶν προφητῶν διδάσκον, παρακαλεῖ-
ται πάντας τοὺς ἀληθῶς εἰς τὸν ἀληθῆ Θεὸν
πιστεύοντας ἵνα πανταχοῦ καὶ πάντοτε τοὺς
πτωχοὺς εὐεργετοῦντες διατρέψωμεν αὐτοὺς
ἐκ τοῦ ἔργου ἡμῶν, καὶ εἰσαγάγωμεν τοὺς ἀστέ-
γους εἰς τοὺς ἡμετέρους οἶκους πρὸς περι-
θαλψιν, βέβαιοι ὄντες ὅτι οὕτω πράττοντες

«ὁ Θεὸς ἔσται μεθ' ἡμῶν διὰ παντός, καὶ ἐμ-
πλησθήσεται ἡ ψυχὴ ἡμῶν καθὰ ἐπιθυμοῦ-
μεν, καὶ κτανθήσονται τὰ ὄστα ἡμῶν, καὶ ἐσόμε-
θα ὡς πηγὴ ὕδατος.» Ταύτας δὲ τὰς οὐρα-
νοπέμτους λέξεις καὶ ὁ νῦν ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ
περιβόλῳ ἡμῶς συγκιλέσας αἰδέσιμος ἐν προ-
σβυτέροις κ. Βασίλειος ὑπ' ὅψιν βεβαίως ἔχων,
καὶ καλῶς γινώσκων ὡς λειτουργὸς τοῦ Ἱψί-
στου θεοῦ ταυάνταις θυσίαις εὐαρεσταίται ὁ
Θεὸς, ἀνέλαβεν ἰδίῳ ἀναλώματι τὴν ἰδρυσιν
τεμένους ἱεροῦ, ὑπερ ἔσται εὐαγὲς ἄσυλον τοῖς
ἀποκλήροις τῆς κοινωνίας τοῖς ἀνθρώποις
δηλονότι ἐκείνοις, οὗς ἡ μὲν ἀστασία τῶν πε-
ριστάσεων κατεδίπασεν ἵνα στερωθῶνται πάσης
περιθάλψεως ἢ θεῆα ἡμῶς Ἰερόνοια, ἡ μερι-
μῶσα περὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ, ἠὲ δὲ
κησεν ὑπὸ καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ἐγεροθῆ καὶ ἑτε-
ρος οἶκος ἱεροῦ ἐν τῇ καθ' ἡμῶς ἐπισκοπῇ,
ἐν ᾧ καὶ βρώσις, καὶ πόσις, καὶ στέγη, καὶ
στρωμνὴ καὶ πᾶσα ἄλλη δυνατὴ καὶ ἀναγκαία
περιθάλψις πρὸς ἄνεκον συντήρησιν καὶ ἀνά-
παυσιν παρέχεται.

Καὶ χαίρει λοιπὸν ἡ ἀγία ἡμῶν Ἐκκλησία
ἐπὶ τῇ ἰδρύσει τοιούτων φιλανθρωπικῶν κα-
ταστημάτων ὑπὸ τῶν ἀρχῶν μὲν αὐτῆς καὶ
τῆς διδασκαλίας τῆς ἐπιβαλλομένων, ἐξαγνι-
ζόντων δὲ τὴν ἀνθρωπάτητα καὶ ἀναδεικνυ-
όντων αὐτῆν ἀξίαν τοῦ ἐλευθέρου προορισμοῦ
καὶ χαίρομεν ἐπίσης καὶ ἡμεῖς χαρὰν μεγάλην
κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην βλέποντες πολλα-
πλασιαζόμενα τὰ φιλανθρωπικὰ τῆς εὐποιίας
ταμένη ἐν τῇ καλῇ καὶ ἀγαθῇ τοῦ Πειραιεῶς
πόλει διὰ τῆς ἰδιωτικῆς πρωτοβουλίας, ὡς βε-

των περι αυτων απαιτησεων του δεσποζοντος των χρονων τουτων πνουματος θα πληρωθησαι τιμης, δεξης και ζωης. "Οσαι δ' εβ αυτων δεν κατανοησωσι το μεγαθος και την ιερότητα της αποστολης των και τα εντεθεν εν τοις σημερινοις καιροις μάλιστα επιβαλλόμενα αυταις καθηκοντα, αυται θα διδαχθωσιν εν τελει οτι εκκλησία αντιστρατευόμενοι κατά του πνεύματος του Θεου και κατά του εκπολιτιστικού πνεύματος των ανθρώπων είναι εκκλησία καταδικασμένα να εκλιπωσιν άδοξοι και μισηταί.

"Αν το έργο των συγχρόνων Χριστιανικών Έκκλησιών χορήγη άγρώνων, έπειρό τι και άλλο βρωσι εινε αντίξιο αυτών. "Αν ο φυσιοδίφης ανασκόπη τα έργα της γης, όπως εν αυτοις αναγνωση την ιστορίαν προκατακλυσμιαίων χρόνων, αν ο αρχαιοδότης ηρώσκη κύπτων έπιμόχθως έπι έτη μακρά μεταξύ τόμων κεινονιμένωυ, έν ο καλλιτέχνης ενθουσιάζ συλλαμβάνων το ιδεαδές του και αποτυπών αυτό δια της τέχνης, έν ο διπλωμάτης ανενώσας κινείται περι την έξεύρωσιν πολιτικών σχεδιών και πραγματοποιήσων αυτών μυρία έπινοών και πονών, έν ο έξερυνητής χωρών άγροίωυ και τόπων άγνώστων προς μωρίους και φροβερός τολμή κινδύνους καρτερικώς και γενναίως προς αυτόν έν τόν θάνατον φερόμενος, έν στρατηγός φιλόπατρις και φιλότιμος ουθενός άσπλη προς άρίστην κατά το δυνατόν άσκησιν των στρατιωτών του, μετά θναυμαστής δε καρταρικότητος και τόλμης επιδίωκη την εκ της νίκης δάφνην και δόξαν, ή αποστολή των χριστιανικών Έκκλησιών δεν εινε άρκούντας μεγάλης, εύγενής, ενδοξος, ώστε να έξερύρη παρά τοις άρμοδίους ενδιαφερόν, ξηλον, ενθουσιασμένον και να καταστή δ μοναδικός και ύψιστος σκοπός των αίσθημάτων, των σκέψεων, των ενεργειών αυτών διαθερμαίνουσα τάς ψυχάς των και πληροῦσα και έμπνέουσα τόν βίον των;

"Ω σεις οι φρονιμοι και ποιμένες τώσων μυριάδων ψυχών προς το παρόν και το μέλλον των οποίων ή πολιτεία υμών δεν εινε αδιάφορος! Ω σεις οι προσωρισμένοι να ήσθε φως του κόσμου και έλας της γης! Ω σεις οι όφειλοντες να έχητε ως πρότυπον τόν ποιμένα θεστας και την ψυχην αυτου τίθησιν υπέρ των προβάτων και προς νομός ζωής αυτα οδηγεί! Ω σεις οι θυνάμενοι δια της διδαχης υμων και του βίου τώσας να φωτίσητε διανοίας, τώσας να άγιάσητε θελήσεις, τώσας να ήμερώσητε καρδίας! Ω σεις οι θυνάμενοι να πολλαπλασιάζητε τα μειδιάματα, να έλαττώσητε τα δάκρυα, να διασκεδάσητε άποροητέυσεις, να διώξητε άμφιβολίας, να διαλύσητε πλάνας, να γλυκάνητε πικρίας, να προαδητε πάθη, να εξορίσητε μίσση, να συνδιαλλάξητε συμφέρουσα, να έπουλώσητε τραύματα, να ενισχύσητε ασθε-

νη, σεις οι λειτουργοι του φωτός, οι ψάλλοι της έλπίδος, οι μυσταγωγοι της ζωής, οι άποστολοι της άγάπης, σεις οι παρόντες άρχηγοι εκκλησίας εις ήν τόσα όφείλουσιν οι αιδώνες, τα έθνη και ο πολιτισμός και παρ ής τόσα προσδοκώσιν ένι! Ω σεις οι όφείλοντες να δουλεύητε εις τόν θεόν, σεις προς οίς έδόθη τό ύπέρτατον καθήκον άλλα και ή ύπερεπί τιμή να πρωταγωνισήτε υπέρ της βασιλείας του Πατρός και της ειρήνης των ανθρώπων! Ω σεις οι Πατριάρχαι, οι Μητροπολιται, οι επίσκοποι, οι ποιμένες, του Ιησου οι διάκονοι, των μεγάλων διδασκάλων και αγωνιστών της Έκκλησίας οι διάδοχοι! **Έξερεθε!** Το κύριον το φως ως περιανύσθη τα μέτωπα υμών και το πυρ και ή ισχύς της άγάπης αυτου ως θερμάνωσι και ζωογονήσωσι τάς ύμετέρας καρδίας! Του άγώνος το στάδιον σάς αναμένει, ή φωνή του Θεου σάς καλεί, ή σωτηρία του ποιμνίου σας το επιβάλλει, ή τιμή σας το άπαιτεί, ή ύπαρξις σας αυτή το επιτάσσει! **Έξερεθε!** ο κύριος ημών εινε **ο ζων**. και τούς λειτουργούς αυτου θέλει ζώντας και την εκκλησίαν αυτου προάρισεν εκκλησίαν ζώσαν. **Ο κύριος ημών εις υμάς ενεπιστάθη την σημαίαν του, σημαίαν δόξης και ζωής. Πιστά ύμεις σημαιοφόροι την σημαίαν ταύτην όφείλετε να κρατήσητε εντίμως. Μη βγκαταλίψη μη άπορρήψητε, μη λησμονήσητε, μη κηλιδώσητε αυτήν. Υπό τοιοθτον άρχηγόν άξίζει ν' αγωνισθήτε ενθύμως. Πηννώσατε τάς φέλικτας τον, έμψυχώσατε αυτάς, οδηγήσατε αυτάς προς την δόξαν, προς την τιμήν, προς την νίκην. Το παρελθόν θα σάς εύλογήση, το παρόν θα σάς χειροκροτήση, το μέλλον θα σάς ύμνήση, ή αιωνιότης θα σάς στεφής. **Φως** εινε ο Ιησους και **φως του κόσμου** ήθέλησεν ύμας. **Φως** λοιπόν, **φως**, χειμαρρους φώτος ενχύσατε έμπροσθεν των ανθρώπων, διας ίδωσιν υμών τα καλά έργα και δοξάσωσι τόν πατέρα ημών τόν έν τοις ουρανοις.**

Μιχαήλ Ι. Γαλανός.

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΩΤΗΡΑ

(Εις ήμέραν άσπενείας.)

Α'.

Σύ, πούσαι, μάνα, αδελφός, πατέρας και θεός μου. Γλυκύτατέ μου Ιησού, σύ γένου βοηθός μου. Βάλλε τό χέρι τ' άγιο στον Έρωμο άπάνω. Μη θέλης, μη στής ξενητέας τό στρώμα να πεθάνω Μονάχος, δλομένωχος, χωρίς να μου κρατοῦνε. Την κουρασμένη κεφαλή καρδιάτε ποῦ μ' αγαποῦνε, χωρίς να ήνει γύρω μου, κοντά, πολύ κοντά μου, "Η μάνα, ή γυναίκα μου, τ' αδελφα, τα παιδια μου. Μ' ανίσως πρέπει στή νουχία τα μάτια μου να κλείσω.

"Όλιγο δάσε μου καιρό, λίγο καιρό άκου, Νά πάω στής Πατρίδος μου τή γή να ξεφυγίσω και να με θάψουνε σ' άγιο, άγαπημένο χώμα. "Έχει λιγώτερη έκει ο χάρος φαρμακάδω. "Η γή μας τόν ήμέρεφε, του πήρε την πικράδα... "Ο χάρος, γήρος είν' εδώ άγριος, μαύρος, σκύλος. "Έκει, άγγελικό φτερό, γλυκό ταξείδι, φίλος!

Β'.

Νά μη τό δώσω ή χάρις σου, ποτέ να μη τό δώση, "Στό χώμα αυτό τό άξενο τό σώμα μου να λάσση! Νά λησθη! Λάθουνε ποτέ κ' εδώ; βροκολακιάζουν. "Όταν ξεθάφτουν τα κορμα, κορμα σπέρνια βγάλουν... "Όχι, Χριστέ, δεν εκκαμα τόσο μεγάλο κρῖμα. Για να με θάψουνε εδώ... Θέλω της γης μου χώμα. Δέν είναι κομνητήρι έκει, ουδέ τό μνήμα μ' ήμα. Είμαι άγάπης θνείρο σέ μωρισμένο στρώμα, Κούμα ποῦ ελπ' άκοιμητη βουιά μάς κνουρίζει και τ' ουρανού άμυδαλα όπου σε τάφο άνθίζει!

Γ'.

"Έκει, Χριστέ μου! Στής στοργής να σόσω την

^{[άγκάλη}
κ' εις χώματα συγγενικά να γύρω τό κορμ' μου. Νά έχω του Πατέρα μου τό στήθη προσκεφάλι, Την αδελφή μου συντραφιά, στον κάρφο τό παιδι μου. Νάχω τριγύρω φίλους μου κ' άπάνω μου λουλούδια, βασιλικά, τριαντάφυλλα και άηδονού τραγούδρα! "Όχι γιατί ή λύρα μου τό χώμα τους άτίζει, "Αλλά γιατί τραγουδι της τούς ειχε ή ζωή μου και θέλει και τόν ύπνο τους σιγά να κνουρίξη και να άκούσουν και νεκροί τή φιλική φωνή μου!

Έν Λονδίνω Α. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

Ο ΙΗΣΟΥΣ ΔΕΙΚΝΥΟΝ ΤΟΝ ΠΑΤΕΡΑ

"λέγει αυτός Φίλιπος: Κύριε, δείξον ημίν τόν Πατέρα, και άρκεί ημίν. "λέγει αυτός ο Ιησους: Τοσοθτον χρόνου μεθ' υμών ειμι, και ουκ έγνωκατε με, Φίλιππε; ο έρωκός ειπέ λέωρακε και τόν Πατέρα. (Ιωάν. ιδ' σ.β.)

"Η προς τόν Ιησούν γενομένη αυτη έρώτησις του μαθητου, καθ' ήν ήσαν ο θεός Διδάσκαλος έγγίζον εις τό τέλος του έπι γης βίου έδιδς τοις μαθηταίς τον τας τελευταίος παραγγελίας, δεικνύει μόν τόν περιορισμένον χαρακτήρα του έξ Ιουδαίων μαθητου, κρύπτε βίως ύψηλήν πνευματικήν έννοιαν. Είως κραμέτι προλήψωον σαρκινοθ άνθρώπων και αίσθημάτων ύψηλών και άγιών. Παράδοχον τώνοντι φαίνεται πώς ο μαθητής, ο λαβών τό προνόμιον να διατελλή ζών επέκεινα των δύο έτων έν στενή οικειότητι μετ' του Κυρίου, να ζητή μετ' τοσοῦτον χρόνον να γνωρίση τόν Πατέρα. Τούτο βέβαια εινε έν των πολλών συμπτωμάτων της άγνοίας των αποστόλων, εναντίον της οποίας ειχε να αγωνισθ ή Ιησους, και ήτις πολλάνκι έπλήρωσε την καρδίαν αυτου θλίψως. Οθώς ως μη άπορήσωμεν, ότι ή προς

τόν Φίλιππον άποκρισις του γίνεται μετ' τό-νου εμφάνοντος άγανακτήσιν «τοσοῦτον χρόνου μεθ' υμών ειμι, και ουκ έγνωκατε με Φίλιππε;» "Αλλ' ήθέλωμεν άμαρτησή, εάν προσωριζόμεθα εις τό σημελον τούτο, και δέν είση χόμματα βαθύτερον εις την έννοιαν της έρωτησεως του αποστόλου διότι ένώ άφ' ένός μάς γεννητή την άπορίαν, άφ' έτέρου μάς προξενεί την εντύπωσιν βαθυτάτης εύσεβείας, άπάναντι της οποίας όφείλομεν ημείς να έρωτριώμεν.

"Υπόχουν άρα πολλοί μεταξύ ημών θυνάμενοι να επαναλάβωσι μετ' ειλκρινείας την έρώτησιν ταύτην του Φίλιππου; Πιστεύομεν ημείς πράγματι εις Χριστόν, και συνασθανόμεθα άληθώς, ότι τό να γινώσκωμεν τόν Πατέρα εινε ο πολυτιμώτερος των θησαυρών; ότι τό να πιστεύωμεν και αγαπώμεν ειλκρινώς τόν Θεόν εινε τό μόνον άγαθόν, ή μόνη μας άληθής εύτυχία; φεδ! έτεροι πόθοι δλας εντίθετοι διαμωρισθητόσι την κατοχήν και κυριότητα της καρδίας μας. "Οργόμεθα και έμψυχομεν άγαθα αίσθητότερα" θέλομεν την ήλικήν εύδαιμονίαν, την δόξαν και τά πλοῦτη του κόσμου τούτου" ο Π α τ η ρ δ ε ν ά ρ κ ε ι ή μ ε τ ι. Έν τούτοις ή πλάνη της ήμετέρας ψυχής, δούλης γινόμενης των αίσθητών, ουδό-λωσ ισχύει να καταπιείη την συναίσθησιν, ότι πᾶν β,τι δύναται να καταστήση ημάς άληθώς εύδαιμόνας ήγκείται έν τη υλική σχέσει ημών προς τόν Θεόν, έν τη ύποταγή του θαλήματος ημών εις τό θετον θέλημα, και έν τη ένώσει ημών μετ' αυτου" τούτο άρκεί ημίν.

"Υπό την έποψιν ταύτην επικαλοῦμαι την μαρτυρίαν υμών έπι των έξής. Τίς εξ ημών έν ύμνεί καταστάσει εύρισκόμενος δέν κατανοήσε ποτε τό μάταιον των επιγειών άγαθών; τίς δέν ήσθάνθη την ανεπάρκειαν του πλούτου, της δόξης, των τιμών, των άξιωμάτων προς πληρωσιν του κενου της καρδίας; Κατά τάς λαμπροτέρας ήμέρας της χαρής, όπότε ή εύτυχία εκκόρπιζε τούς θησαυρούς της ως ένθη του έάρου υπό ταύς πόδας σου, θταν ο ήλιος ήκτινοβόλει παρι σε, θταν ή γή έμευδία ένώπιδν σου, δέν εκάδησές ποτε μόνος, και δέν έσκέφθησ περι του φρικώδους κενου, περ-θα ήνωίγγο εις την ψυχην σου, εάν όπισθεν βλων των άγαθών της επιγειού ταύτης εύδαιμονίας δέν υπήρχεν "Εκείνος ο "Ων, δέν υπήρχεν "Εκείνος, δν εξήτει να γνωρίση ο Φίλιππος" εάν ύψηλότερον του ήλιου τούτου, όστις εινε καταδικασμένος και αυτός μίαν ήμέραν να σβασθη, δέν υπήρχε τό αλώσιον φως" εάν τέλος παρερχόμεναι βλων τούτων των επιγειών άγαθών έμνωμεν όργανοι του οδρανίου κείνου Πατρός; "Ιδού ή βαθυτάτη έννοια, ήν κρύπτουσιν οι λόγοι οῦτοι του μαθητου "Δείξον ημίν τόν Πατέρα και άρκεί ημίν",

Ἡ ἀπαίτησις αὕτη τοῦ μαθητοῦ ἀπεκδυστάσα τὸν ὕλισμόν, βσντισ τὴν περιβάλλον, ἐβρίσκειται οὐχὶ μόνον λογικῆ, ἀλλὰ καὶ ἀξία νὰ ἐπισύρη ὅλην τὴν προσοχήν ἡμῶν. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπακρινόμενος εἰς τὸν μαθητὴν του ἀνεγνώριζεν, ὅτι ὑπάρχει ἰδέα τις, δι' ἧς δύναται τις νὰ ἴδῃ καὶ γνωρίσῃ τὸν Πατέρα καὶ ἐπομένως νὰ εὕρῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν χάριν τῆς ψυχῆς. Ποῦ λοιπὸν ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ ἀπευθύνωμεν τὴν αἰτησίαν ἐκείνην τοῦ Φιλίππου, καὶ τίς θὰ δυναθῆ νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν περιέργειαν ἡμῶν; Στραφόμεθα πρὸς τὴν φύσιν καὶ ζητοῦμεν νὰ ἀποκαλύψῃ εἰς ἡμᾶς τὸν δημιουργὸν τῆς. Αὕτη διηγέεται καὶ ψάλλει τὴν δόξαν του, τὴν σοφίαν του, τὴν δύναμιν του, ἀλλὰ καὶ τὴν πατρικὴν ἀγαθότητά του. Ὡ, πόσον ἀγαθία εἶνε ἡ γῆ, πόσον θανμασίαν κοιτεῖα διέθεσε δι' ἡμᾶς ὁ Πλάστης! Ποῖα ἕπειρος ἀγαθότης ἐκδηλοῦται ἐν τῷ ὄργανισμῷ τῆς καθολικῆς ταύτης ζωῆς! Δ' αὐτῆς ὁμιλεῖ εἰς ἡμᾶς ἡ θεία ἀγάπη, καὶ αὕτη δεικνύει εἰς ἡμᾶς τὸν Πατέρα, ὃν ζητεῖ νὰ γνωρίσῃ ὁ Φίλιππος. Ἀλλὰ τί ἀνοῦα διὰ μᾶς; Βοῆ ὑπόκωφος καὶ φοβερὸς σάλος μού ἀφαρπάξει τὴν προσοχήν. Ἐνε εἰ' τρομερὰ δύναμει τῆς φύσεως, καὶ ἐπάνω εἰς τὰ νέφη, καὶ κάτω ἐπὶ τοῦ εἰσάφου τούτου, ἅπερ ἡμεῖς νομίζομεν στερεόν, ἀλλ' ἅπερ κλονίεται ἐπὶ τῶν ἀβύσσων. Συλλογίζομαι τοὺς ὑποχθονίους δομοτομοὺς τοὺς τασάμους ἐπιφέροντας τὴν καταστροφὴν, τοὺς κεραυνοὺς τοὺς διὰ μᾶς πλήττοντας καὶ καταναλίσκοντας πᾶν τὸ προστυχόν, τοὺς χειμᾶρονες τοὺς κατακλύζοντας πόλεις καὶ χωρία, τὰς τρικυμίας τὰς καταβυθιζούσας τὰ πλοῖα ἀπαινδρα, τοὺς ἀνέμους τοὺς φέροντας τὰ μιάσματα καὶ δηλητηριάζοντας ὁλοκλήρους καινωνίας, καὶ ὀπισθοχωρῶν, καὶ τὸ πνεῦμά μου ταρασσεται καὶ ἐνδοιάζει ἀπέναντι τῶν ἀνεκδήσεων τούτων τῆς φύσεως μὴ δυνάμενον νὰ βεβαιωθῇ ὅτι εἶρε τὸν Πατέρα, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ὁ Φίλιππος.

Ἐν τοιαύτῃ ἀβεβαιότητι εὐβρισκόμενος μεταστρέφω τὸ ὄμμα τῆς ψυχῆς ἀπὸ τοῦ θεάτρου τῆς φύσεως, καὶ ζητῶ τὸ ποθοῦμενον εἰς τὸ θεάτρον τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων, εἰς τὴν ἱστορίαν, ἧτις ἐλπίζω, ὅτι θὰ μοι δώσῃ φῶς καθαρώτερον. Ἀκολουθῶν τὸ δέμα τοῦ μεγαλοπρεποῦς τούτου ποταμοῦ ἀπὸ τῶν ἄκωτέρων αὐτοῦ πηγῶν εἰς τὰς πηγὰς τῆς θεομασίας δυνάμεις, ὃν τὸ σπέρμα ἔλαβον ὁ ἄνθρωπος, καὶ αἰτίνες κατὰ μικρὸν ἀναπτύχονται ἀνύψωσαν αὐτὸν βαθμυδὸν ἀπὸ τῆς ἀγρίας καταστάσεως εἰς τὸν σημερινὸν θαυμασίον πολιτισμόν, τὸν κατ' ἔτος σχεδὸν πληοτιζόμενον διὰ νέων ἀνακαλύψεων διατρέχων διὰ τοῦ βλέμματός τας ἀναριθμήτους εὐεργασίας τὰς πληρούσας τὸν κόσμον διὰ τῆς ἐνεργείας τοῦ ἡμετέρου πνεύ-

ματος καὶ τῆς δυνάμεως τῶν ἡμετέρων χειρῶν νομίζω, ὅτι ἔμπομαι ὀλοει διὰ τῶν θαυμάτων τῶν ἀποδείξεων τῆς θείας προνοίας, τῆς προστατευούσης τὴν ἀνθρωπίνην οἰκογένειαν, νομίζω ὅτι εὐρίσκω τὸν Πατέρα, τὸν ὁποῖον ζητεῖ ὁ Φίλιππος. Ἀλλ' ἰδοῦ, καθ' ἣν στιγμήν ἡ καρδιά διακατέχεται ὅπὸ τοῦ ἱεροῦ τοῦτου αἰσθηματος, ἄγρια φωναὶ μίους καὶ δδύης διαταράσσοσι τὴν γαλήνην αὐτῆς. Πόσον αἰμα, πόσον βόρβορον παρασύρει μετ' αὐτοῦ ὁ ποταμὸς οὗτος τῆς ἱστορίας! ποῖα αἰσχρ, ποῖα ἀθλιότητες, ποῖα ἀποτρόπαια ἀδικία ἐν τῇ παραλθόντι καὶ ἐν τῇ παρόντι! Ἐκκλητικὴ καὶ ἀπαραστρέψιμη ἀποστρέφομεν τὸ ὄμμα ἀπὸ τῆς θείας ταύτης, ὡς ἀπὸ ἀργίας τινὸς φύσεως, καὶ καταστύγομεν εἰς τὰ ἴδια ἡμῶν ἐνδόμυχα. Ἐπειδὴ οὐδὲν τῶν ἐκτός δὲν μᾶς δεικνύει τὸν Πατέρα ἐν μορφῇ καθαρῇ, ἔντυ σκιᾶς, δεῖξον ἡμῖν τούτον σῦ, ὦ συνειδήσις! Καὶ ἰδοῦ ἐκ τῆς συνειδήσεως καὶ ἐκ τῆς καρδίας ἀκούονται θεία ἀρμονία ψάλλουσα ὡς ἤχῳ τινι τῆς οὐρανίου κατοικίας τοῦ Πατρὸς, ὅστις λέγει εἰς ἡμᾶς νὰ ἐλπίζωμεν, νὰ πιστεύωμεν, νὰ ἀραπώμεν, καὶ ὑπόσχεται τὴν μακαριότητα. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα ἐγγερσεται αἰθρὴν τρομερὰ θύελλα! ἀντηχοῦσι φωναὶ φοβεραὶ, λαλοῦσιν περὶ ἁμαρτίας καὶ περὶ θανάτου, κηρύττουσιν ὅτι ὁ ἄγιος Θεὸς δὲν δύναται νὰ συμβληθῇ μετὰ τοῦ κακοῦ, δὲν ἀνέχεται τὴν ἀδικίαν. Ἡμεῖς λέγομεν «δεῖξον ἡμῖν τὸν Πατέρα» καὶ ἡ συνειδήσις μᾶς παραπέμπει εἰς τὸ φοβερόν δικαστήριον τοῦ Κυρίου. Ἀλλ' ἐν τῇ μέσῃ τῆς ἀμηνίας ταύτης ἐκηρύσσεται ἡ φωνὴ τοῦ Σωτῆρος λέγουσα: Ὅσους ἐρᾶται πρὸς τὸν Πατέρα, εἰ μὴ δὲ ἐμοῦ ὁ ἑωρισκὸς ἐμὲ ἑώρακε τὸν Πατέρα, καὶ ὁ θεωρῶν ἐμὲ θεωρεῖ τὸν πέμψαντά με.»

Καθὼς λοιπὸν ὁ Φίλιππος, οὕτω καὶ ἡμεῖς, ἀλλ' ἐν ἑτέρῳ πνεύματι, εἶνε ἀνάγκη νὰ ζητῶμεν παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου, ἵνα δεῖξῃ ἡμῖν τὸν Πατέρα. Μόνον αὐτὸς δύναται νὰ ἀποκριθῇ εἰς ἡμᾶς ὀρισμένως καὶ κατὰ τρόπον ἱκανοποιήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ψυχῆς ἡμῶν. Ὅττις ἡ φύσις, οὔτε ἡ ἱστορία, οὔτε ἡ συνειδήσις ἔχουσι τὴν δύναμιν νὰ γνωρίσωσιν ἡμῖν τὸν Πατέρα, ὅπως ὁ Υἱός. Ἀποκρίνεται δὲ εἰς ἡμᾶς ὅχι μόνον ἀπλῶς διὰ τῶν λόγων, ἀλλὰ διὰ τῶν ἔργων, διὰ τοῦ βίου αὐτοῦ. Βεβαίως οἱ λόγοι τοῦ Κυρίου εἶνε πολῦτιμοι, καὶ αἱ διδασκαλαὶ θεία. Ὅσους ἐλάλησεν, οὐδὲ θὰ λαλήσῃ ποτὲ περὶ τοῦ Πατρὸς, ὅπως αὐτὸς: «Ὅσους ἐλάλησεν ἄνθρωπος, ὡς οὗτος ὁ ἄνθρωπος». Ἐπὶ δεῖκα καὶ ἐνεῖα αἰῶνας αἰ μετὰ τῶν μαθητῶν του συνδιαλέξεις, αἰ πρὸς τοὺς ὅλους διδασκαλαὶ του, αἰ ζωηρὰ παραβολὰ του φέρουσιν ἀνεξέτηλον τὸν τύπον τῆς θεότητος, κληροῦσιν διὰ τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου καὶ δεικνυσούσης τὸν Πατέρα.

Ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀρκώμεθα εἰς μόνους τοὺς λόγους καὶ τὰς διδασκαλίας αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ χωρίζομεν τοὺς λόγους ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ βίου αὐτοῦ. Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν εἶνε ἀπλοὺς φιλόσοφος, δὲν λαλεῖ ἀρηρημένως ἐν τοῖς λόγοις εἰνε αὐτὸς ὁ σαρκωθεὶς λόγος τοῦ Θεοῦ ἐνε αὐτῇ ἡ ζωῇ καὶ τῷ φῶς τοῦ κόσμου, εἶνε ὁ Σωτῆρ τῆς ἀνθρωπότητος, ἣν δὲν ἐδίδαξε μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐβουλεύετο ὑπὲρ αὐτῆς. Αὐτὰ λοιπὸν τὰ ἔργα του, αὐτὸς ὁ βίος καὶ ὁ ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ θάνατός του δεικνύουσι καὶ γνωρίζουσι ἡμῖν μᾶλλον τῶν λόγων καὶ τῶν διδασκαλιῶν τὸν Πατέρα, περὶ οὗ ἐρωτᾷ ὁ Φίλιππος. Ὁ Πατὴρ ἀπεκαλύφθη εἰς ἡμᾶς διὰ τοῦ προσώπου τοῦ Υἱοῦ, διὰ τοῦ ἄγροῦ καὶ ἀκαμαρτήτου ἐπὶ τῆς γῆς βίου αὐτοῦ. Ἡ πρὸς τὸν κόσμον ἀγάπη τοῦ οὐρανίου Πατρὸς ἐνηργηθῆ διὰ τοῦ Υἱοῦ. Πᾶσαι αἱ εὐεργεσίαι τὰς ὁποίας ἐνηργήσεν εἰς τὸν κόσμον ὁ Κύριος, δεικνύουσι τὴν ἄπειρον εὐσπλαγγίαν τοῦ Πατρὸς ἢ ἀνακούφιαι τῶν τεθλιμμένων, ἢ θρηλαία τῶν ἀσθενῶν, ἢ ἀνάστασις τῶν νεκρῶν, αὕτη τέλος ἡ ἀγωνία τοῦ σταυρικοῦ θανάτου.

Ἐνταῦθα λύεται τὸ πρόβλημα καὶ λήπτει τὸ κάλυμμα, ἅπερ ἀπέκρυπτεν ἡμῖν τὸν Πατέρα. Ἡ ταρασσόμενη καρδιά καταπραΰνεται καὶ ἀγάλλεται ἡ ψυχὴ, διότι βλέπει πραγματικῶς τὸν Πατέρα, ὃν ἐζητεῖ. Τὸ κακὸν ὑφίσταται, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀκατανίκητον ἠδυνήθη νὰ νικήσῃ τὸν κόσμον πρὶν ἢ γείνῃ γνωστὸς ὁ Πατὴρ ἀλλ' ὁ Υἱὸς νενίκηκε τὸν κόσμον, καὶ τὸ κακὸν ἀναφανίσεται μὲν, ἀλλὰ καταβάλλεται. Πρέπει δὲ νὰ ἀρωμισθώμεν, πρέπει νὰ παλαίσωμεν, καὶ ὁ ἀγὼν θὰ στεφανωθῇ, διότι ὁ Πατὴρ εἶνε μετ' ἡμῶν, διότι διὰ τῆς εἰς τὸν Υἱὸν πίστεως καὶ ἀγάπης ἡμῶν ἐγνωρίσωμεν αὐτόν, καὶ αὐτὸς δὲν θὰ ἀφήσῃ ἡμᾶς.

Ἐὰν οἱ Ἀπόστολοι ὑπὸ τῶν δεσμῶν τῆς ἀγνοίας καὶ τῶν προλήψεων τῆς ἐποχῆς καὶ τοῦ ἔθνους, εἰς ὃ ἀνήθη, δὲν εἶχον εἰσοῦσαι κατ' ἀρχᾶς εἰς τὴν ἀληθῆ ἐνοίαν τῶν ὑψηλῶν ἀληθειῶν, τὰς ὁποίας ὁ θεὸς διδασκαλὸς ἀνεκίονου εἰς αὐτούς, κατενόησαν ὅμως ταύτας βραδύτερον ἐνεθεθεν βλέπομεν μετὰ πόσης χαρᾶς εἰς τοῦτον ἀνακράζει: «Ἐθεωρήσαμεν τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν ὡς μονογενεὸς παρὰ Πατρὸς.» Ἀλλ' ἡμεῖς οἱ ζῶντες τοσοῦτον μακρὰν τῶν εὐλογημένων ἐκείνων χρόνων, καθ' οὓς ὁ Λόγος ἐγένετο σὰρξ καὶ συναναστράφη τοῖς ἀνθρώποις, εἴαν ἦνε ἀνάγκη νὰ ἴδωμεν τὸν Ἰησοῦν, ὅπως ἴδωμεν τὸν Πατέρα, εἴαν ἦνε ἀνάγκη νὰ γνωρίσωμεν τὸν πεμφθέντα, ὅπως γνωρίσωμεν τὸν πέμψαντα, δὲν ἠθέλωμεν μάλιν ἀναπολόγητοι διὰ τὴν ἐκ τῆς πίστις, ἢ τῆς ψυχρότητος καὶ ἀδιαφορίας προερχομένην ἄγνοίαν ἡμῶν, διὰ τὴν μοιραίαν οὕτως εἶπετιν στήθεσιν τῆς ἀληθοῦς ταύτης εὐδαιμο-

νίας; Ὁ Ἰησοῦς εἶνε προνοητὴς εἰς ἡμᾶς ὡς ἦτον καὶ εἰς τοὺς ἀποστόλους. Ἐχομεν τοὺς ἱεροὺς συγγραφεῖς τῶν Ἐδαγγελίων, οἵτινες ὡς ἐξοχι ζωγράφοι εἰκονίζουσιν ἡμῖν τοῦτον, οἵτινες παριστάνουσιν ἡμῖν αὐτὸν ζῶντα καὶ ἀναστραφόμενον καὶ λαλοῦντα πρὸς ἡμᾶς τὸ γεγονός, ἐν ᾧ ὁ Πατὴρ ἀπεκαλύψε πλήρη τὴν ἀγάπην αὐτοῦ εἰς τὸν κόσμον, δὲν εἶνε γενοὺς μῖας ἡμέρας, ὅπερ μετὰ ταῦτα ἀφίνει μόνον τὴν ἀνάμνησιν, ἀλλ' εἶνε γεγονός αἰώνιον ἐὰν δὲ ἀδυνατῆ τις νὰ θεωρήσῃ τὸν Κύριον διὰ τῶν σαρκικῶν ὀφθαλμῶν, τὸν θεωρεῖ καὶ τὸν γινώσκει πάντοτε δι' ἐκείνων τῆς ψυχῆς. Δυνάμεθα καὶ τώρα καὶ πάντοτε νὰ αἰσθανθώμεν αὐτόν ζῶντα καὶ ἐνεργοῦντα ἐν ἡμῖν ἐὰν δὲ εἶμεθα τόσον τυφλοὶ καὶ ἐκκοιτισμένοι ὑπὸ τῆς αἰσθητικότητος, ὅστε δὲν δυνάμεθα νὰ τὸν ἴδωμεν καὶ νὰ τὸν ἀναγνωρίσωμεν, εἰς ἡμᾶς μᾶλλον τοὺς θραυτὰς τόσων αἰώνων, παρὰ εἰς τὸν μαθητὴν του Φιλίππου ἀρμόζει νὰ ἀπευθύνῃ τὴν ἐπίκλησιν ἐκείνην «τοσοῦτου χρόνου μετ' ἡμῶν εἶμι καὶ οὐκ ἔγνωκάς με;

Τὸ συμπέρασμα τῶν ἀνωτέρω εἶνε, ὅτι ἐν τῷ μέσῃ τῆς ἐκρούθμου θρησκευτικῆς καὶ ἡθικῆς καταστάσεως εἰς ἣν εὐβρισκόμεθα, ἔχομεν ἀπόλυτον ἀνάγκην νὰ γνωρίσωμεν τὸν Θεόν, ὃν ἀγνωοῦμεν, ὅπως ἐξασφαλίσωμεν τὴν θείαν αὐτοῦ ἀγάπην, ἔξ ἧς καὶ μόνης πηγᾶζει ἡ ἀληθῆς ἡμῶν εὐδαιμονία. Ὅσον δὲ ἀδιαφοροῦμεν πρὸς τοῦτο, τοσοῦτον ἀδξάνει ἡ κοκοδαμονία ἡμῶν, τοσοῦτον πληορίζει ὁ ἐσθὸς τῶν κακιῶν, αἵτινες ὡς καταχθόνιοι ἐρινυοὺς κατασπαράσσοσιν ὅσμηραι ἐπάσας τὰς τάξεις τῆς καινωίας, ἀπεμακρύνθη ἀφ' ἡμῶν τὸ φῶς καὶ ἡ θεαμότης τῆς δικαιοσύνης καὶ κατεψύγησεν αἱ θρησκευτικὰ ἡμῶν αἰσθηματὰ καὶ ἐξηράνθη ἡ τῆς καρδίας ἡμῶν πηγὴ παντὸς ἱεροῦ καὶ ὁσίου, καὶ σχεδὸν ζῶμεν ἐν ἀργίᾳ τινὶ καταστάσει, κοκοργοῦντες, ψευδόμενοι, ἀπατῶντες καὶ πάντα κάλων ἐντείνοντες πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον. Ἀνανήψωμεν ἐπὶ τέλους, συνέλθωμεν εἰς ἑαυτούς καὶ δεηθώμεν τοῦ Κυρίου, ὅπως δεῖξῃ ἡμῖν τὸν Πατέρα, ὅπως εὐαδῆ ἡμᾶς κινδυνεύοντας.

Δ. Μαρτίος.

Η ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΤΟΤΕΡΟΣ ΚΛΗΡΟΣ

Ἀπὸ τίνος οὐχὶ πολλοὺ χρόνον ἠρξάτο σπουδαία, ἀσυνήθη πνευματικὴ κίνησις καὶ ἐργασία ἱερωτάτων προσημεμένων σκοπόν. Εὐαρίθμοι τὸ πρῶτον διανοητικὰ δυνάμεις, ὡς ἀπὸ τοῦ ἀδοκῆτου, συνηλθον ἐπὶ τὸ αὐτὸ, συνησπῆσθησαν ὑπὸ μίαν σημαίαν, τὴν ἀνάπλασιν τῆς καινωίας ἡμῶν τῷ Θεῷ χάρις. Ἐνταῦθα ἡκού-

σθη φωνή, εκείθεν ἀπεδόθη ἀντιήχησις· πολ-
λαγρόθεν ἠγέρθη σκυθρωπή ἢ σιέψις καὶ ἡ ἀ-
παισιοδοξία καὶ αἱ ἰεραιμάδες ἀλλήλας ὡς ἀπὸ
παρασκευῆς διεδέχθησαν· ἔστιν ὅθεν ὡς μικρὸν
ἀντιστάθμισμα δειλῆ πρόβη ἢ ἐλπίς. Ἡ ἐπι-
χείρησις ἦν οὐχί τυχαία καὶ αἱ συνελθοῦσαι
δυνάμεις ἔδει μετὰ περισκέψεως νὰ χωρήσωσιν
ἐπὶ τὸ ἔργον· πρόκειται περὶ τῆς ἀναπλάσεως
ἐνὸς ἔθνους, πρόκειται δηλ. περὶ τῆς
μεταβολῆς τῶν ἠθῶν τοῦ ἠθικοῦ καὶ ἐν μέρει
τοῦ κοινωνικοῦ βίου ἐνὸς ἔθνους λαοῦ. Ἀλλὰ
τὸ ἔθνος τοῦτο δὲν εἶνε οὔτε εἰς ἄνθρωπος
οὔτε τὰξ εἰς μία ἰσομορφος ἀνθρώπων. Ὡς
λαὸς περιέχει πολλὰ στοιχεῖα, ποικίλα κατὰ τὸ
εἶδος καὶ κατὰ τὸ πλῆθος πολλά ἐνεκα τῆς πυ-
λιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ διανοητικῆς καταστά-
σεως τοῦ ἔθνους. Μεταξὺ τῶν στοιχείων τού-
των ὑπάρχει, λόγῳ φυσικῷ, σχέσις, καὶ αὕτη
εἶνε σχέσις ἢ ὑπεροχῆς ἢ ἰσότητος, πρὸς δὲ
τοῦτοις ὀρέξει ἐκάστῳ στοιχείῳ τὰς ὑποχρέω-
σεις, ὡς ἔχει ἀπέναντι τοῦ ἔθνους καὶ πρὸς ἑ-
καστὸν τῶν ἄλλων. Ἐκ τούτου τὸ ἀρχαῖον
ἔργον τῆς ἀναπλάσεως τοῦ ἔθνους βλοῦ ἀπαι-
τεῖ παρ' ἐκάστης τῶν τάξεων αὐτοῦ τὴν ἀνά-
λογον θυσίαν καὶ συμβολὴν πρὸς τὸ κοινὸν
ἀγαθόν. Μέχρις ἂν τῶν σημείων τούτου ὄ-
σταται χωροῦσα ἡ λογικὴ καὶ ἡ κοινωνιολο-
γία, ἐκ τῶν προτέρων διαγράφουσαι τοὺς ἄρ-
τους τῆς κοινωνικῆς ἀναπλάσεως.

Διότι ἐν ἀπὸ τῆς σφαιρας τῆς θεωρίας καὶ
τῆς ἀκινδύου γνωμολογίας κατέλθωμεν εἰς τὸ
εἶδος τῆς πραγματικότητος, θὰ συναντήσωμεν
τοσαύτην ποικιλίαν καὶ τοιαύτην ἀντιθέσιν,
ὥστε νὰ πιστεύσωμεν, ὅτι ἀκίχητα διώκομεν ὀ-
νειρευόμενοι τὴν ἀνάπλασιν τοῦ ἔθνους ἡμῶν.
Διότι τοσαύτη ἀταξία καὶ δυσαναλογία ὑπάρ-
χει μεταξὺ τῶν τάξεων τῶν ἀποτελοῦσάν τὸ
ἔθνος, τοσαύτη ἑλλειψις καὶ ἔξωτερικῆς
ἔστω ἀντιστοιχίας ὑπάρχει μεταξὺ τῶν στοι-
χείων αὐτοῦ, ἐνεκα τοῦ ὁποίου ἑκαστὸν αὐτῶν
ἀγνοεῖ τί παρ' αὐτοῦ ἀπαιτεῖται καὶ ὅτι αὐτῷ
ἐπιβάλλεται, ὥστε ἐὰν θελήσωμεν νὰ θέσωμεν
ὡς βάσιν τῆς ἀναπλάσεως τοῦ ἔθνους τὴν ἀ-
νωτέρω παρατεθείσαν θεωρίαν, θὰ κατανοή-
σωμεν, ὅτι ὑπὸ τοιαύτους ἄρτους τὸ οἰκοδόμη-
μα ἡμῶν ἐπὶ τῆς ἡμῶν ἰσότητος ἢ δὲ ἐπὶ
τούτῳ ἀπόγνωσις εἶνε κοτὰ τοσοῦτο μείζον,
καθόσον οἱ ἐπαγγελόμενοι τὴν ἀνάπλασιν τοῦ
ἔθνους, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἀρνοῦνται νὰ σταθ-
ψοῦσι τὴν προσοχὴν αὐτῶν εἰς τὰ ἀληθῆ καὶ
πιθὰνὰ στοιχεῖα, ἅτινα αὐτὸ τὸ ἔθνος εἰς ἑαυ-
τοῦ δύναται νὰ παρασχη εἰς τὸ ἔργον τῆς ἰδίας
ἀναπλάσεως. Ἄν ἀρκεῖ νὰ κατανοήσωμεν τὴν
μεγάλην ἀλήθειαν τῆς διὰ τῆς θρησκείας καὶ
ἐν τῇ θρησκείᾳ ἀναμορφώσεως ἡμῶν ἢ θρη-
σκεία ἵνα παραγάγῃ τὸ προσδοκώμενον ἀποτέ-
λεσμα, ἵνα εὐεργετήσῃ, ἀνάγκη νὰ εὕρῃ ἕδαφος.

Ἴνα παραχθῆ τούτο ἢ ἐκείνο τὸ φαινόμενον
ἐν τῇ ἀψύχῳ φύσει, ἀνάγκη νὰ ἐνεργήσωσιν
ὄρισμένοι νόμοι, καὶ ἵνα οἱ νόμοι οὗτοι ἐνε-
ργήσωσιν, ἀνάγκη νὰ συνδυάζωσιν ὄρισμένα
στοιχεῖα, ἐν ὀρισμένῃ καταστάσει καὶ ἀντι-
στοιχείᾳ πρὸς ἄλληλα. Τὸ πᾶν περὶ ἡμᾶς κυ-
βεῖται ὑπὸ νόμων· τὸ πᾶν εἶνε αἰτία καὶ
ἀποτέλεσμα, παράγων καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ οὐδέπο-
τε ἄλλως θὰ ὑπῆρχε τούτο ἢ ἐκείνο ἂν μὴ με-
ταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχεν ἢ σχέσις προτεροαίτιος
ἢ ὑπεροχῆς κατὰ ποσὸν ἢ κατὰ ποιὸν ἢ καὶ
ἄλλως. Τῆς τάξεως ταύτης ἰσχυροῦσης καὶ κρα-
τουσῆς ἐφ' ἑλπίς τῆς φύσεως, ἀδύνατον ὁ ἄν-
θρωπος ν' ἀποτελέσῃ ἐξαίρεσιν ἐν αὐτῇ διότι
βῆθη δήποτε καὶ ἂν εἶνε ἡ ἐλευθερία αὐτοῦ,
δὲ ἡς ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐπρὸ κινήθη, οὐδέποτε αὐ-
τῇ ἐξέρχεται πέραν τῶν νόμων τῆς φύσεως, ἢ
δὲ ἄδοξοι καὶ περιπέυστοι κυριαρχία αὐτοῦ
ἐπὶ τῶν νόμων τούτων οὐδὲν ἄλλο εἶνε βεβαίως
εἰ μὴ ἐπιτηδεῖα χρηστῶν νόμων τιμῶν πρὸς ἑ-
ξασθένεισιν ἢ ἐξουδατέρωσιν τῆς ἰσχύος ἄλλων.
Ἀλάβετα τὸν ἄνθρωπον ἐν ὁποίᾳ δήποτε θέλει
καταστᾶσαι, ἐν τῇ ἰστορίᾳ, ἐν τῇ κοινωνίᾳ, ἐν
τῇ πολιτείᾳ, ἐν τῇ οἰκογενείᾳ, ἐν αὐτῷ ἔτι τῷ
ἀτομικῷ βίῳ πανταχοῦ θὰ κατανοήσῃτε, ὅτι
οὐδὲν ἐπράχθη, οὐδὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ
ἐὰν μὴ πρότερον παρασκευασθῆ, ἐὰν μὴ πρό-
τερον συνδυάζωσι τὰ στοιχεῖα ἐκείνα, ὧν ἕνεκ
ἀδύνατος ἀποβαίνει ἢ παραγωγὴ τούτου ἢ ἐ-
κείνου τοῦ φαινομένου, καὶ ἐπὶ τῆς κανονικῆς
σχέσεως τῶν ὁποίων δύναται μόνον τούτο ἢ ἐ-
κείνο νὰ ἐξεστῇ.

Κατὰ ταῦτα, ἐὰν ὁ νόμος οὗτος εἶνε ἀπα-
ράτητος καὶ ἐξῆ ἀναμφίβολον κῆρος ἐν πᾶσι,
ἀνάγκη βεβαίως ν' ἀποδοξάμεθα, ὅτι καὶ ἐν
τῷ προκειμένῳ ἔργῳ τῆς ἀναπλάσεως τῆς κοι-
νωνίας ἡμῶν ὁ αὐτὸς θὰ κρατήσῃ νόμος· καὶ
τούτο κατὰ τοσοῦτο μείζονα βαθμῶν καθόσον
πρόκειται περὶ ἔργου, ἐν ᾧ θὰ ἐνεργήσῃ οὐχί
ἢ ἐλευθερία ἐνός τινος μόνου ἀνθρώπου, ἀλλὰ
πᾶσα ἕνα ἐκείνη ἢ ἀκατανόητος καὶ μερίστη
ποικιλία τῶν συστημάτων, τῶν τάξεων, τῶν
ἰδῶν, τῶν συμπεφορῶν, τῶν τάξεων καὶ τῶν
χαρκτηρῶν, εἰς ἃ εἶνε διηρημένη καὶ πᾶσα
μεν κοινωνία ἐπὶ μέρους δὲ ἢ ἡμετέρα. Ὡς
ἡμεσος δὲ τοῦ πράγματος τούτου συνέπεια εἶ-
πεται ἢ ἀνάγκη τῆς μελέτης τῶν ποικίλων τού-
των στοιχείων, ἢ κατανοήσεως τῆς σχέσεως ἐν
ἢ εὐρίσκονται ταῦτα πρὸς ἄλληλα, ὁ τρόπος
καὶ ἢ ἐνταῦθα τῆς ἐπιδράσεως αὐτῶν ἐπ' ἄλ-
ληλα, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ἐπιδράσεως,
ἢ μελέτη τῶν βραῦν ὑπ' οὗς ἀνεπαύχθη καὶ ὁ
φίσιταται ἢ κατὰστάσις αὕτη καὶ τότε μόνον
γατόπιν βλῆς ταύτης τῆς προναταρκτικῆς με-
λέτης, δύναται τις νὰ χωρήσῃ, ἐν ἀληθείᾳ συνει-
δησῆσι τοῦ ἰδίου ἔργου, ἐπὶ τὴν ὑπέδειξιν τῶν
μέτρων τῶν καταλλήλων εἰς τὴν ἀνάπλασιν

τῆς κοινωνίας ἡμῶν. Διότι εἶνε ἀνάγκη, εἶνε
μερίστη ἀνάγκη νὰ ὑποδειχθῆ εἰς τινας βε-
πρεβήσαν τὰ βραῦν τοῦ φυσικοῦ αὐτῶν κύκλου,
εἰς ἄλλους βεπρεβήσαν καὶ ἐπιβλαβῶς περιώρι-
σαν τὸν κύκλον τῆς ἰδίας σημασίας καὶ ἐνε-
ργείας. Ἀνάγκη νὰ γνωρίσῃ ἕκαστος τὸν ἴδιον
προορισμὸν καὶ κατόπιν νὰ δοκιμάσῃ νὰ πη-
ρώσῃ τὸν προορισμὸν τούτον. Ἡμεῖς μερίστην
σημασίαν διδόντες εἰς τὴν προκαταρκτικὴν ταύ-
την ἐργασίαν ἐν τῷ προβλήματι τῆς κοινωνι-
κῆς ἡμῶν ἀναπλάσεως, παρέχουμεν ἐνταῦθα μι-
κροὺν συμβολὴν εἰς τὴν ἐργασίαν ταύτην σκο-
πὸν προτιθέμετες τὴν κατὰδεῖξιν τῆς ὑπεροχῆς
τοῦ κατωτέρου κλήρου ἐν τῷ ἔργῳ τῆς κοινω-
νικῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἡμετέρου ἔθνους.

Εἶνε ἀληθῶς κοινικόν, ἀλλ' ἅμα καὶ δι-
κνύον, ὅτι ἡμεῖς οἱ Ἕλληνας ἐλληρονομήσωμεν,
ἄλλοι πόθην καὶ ἐνταυτίον πάσης φυσικῆς
καὶ ἱστορικῆς ἡμῶν παραδόσεως, δόξιν τιμῶν
ἀναμφίβολον ἐπιπολαιότητος, ν' ἀκούη τις κατ'
ἐκείνην ὄντην ὄντων μελέτης περὶ τῆς ἀ-
νάγκης τῆς μορφώσεως τῆς κοινωνίας ἡμῶν
διὰ τῶν θείων ἀρχῶν τοῦ χριστιανισμοῦ, καὶ
ἐξ ἄλλου νὰ βλέπῃ τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους,
οἵτινες ἐνεκα τοῦ ἰδίου προορισμοῦ καὶ ἐνεκα
τῆς ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσεως αὐτῶν εἶνε οἱ μό-
νοι καταλλήλοι νὰ πραγματοποιήσωσι τὸ μέγα
τοῦτο πρόβλημα ταχύτατον καὶ παντὸς μᾶλλον
ἀποτελεσματικώτατον, νὰ βλέπῃ αὐτοὺς ἔθροι-
μένους ὑπὸ τῆς ἀδιαφορίας, πολλακις ὑπὸ τῆς
περιφορησῆσεως, τῆς οὐίας περὶ τῆς ἰδίας ἀνα-
πλάσεως μεριμνώσης κοινωνίας, εἰς τὴν ἐσχά-
την βαθμίδα τῆς κοινωνικῆς κλίμακος. Εἶνε
ἄλλο τι ἢ κοινικόν, εἶνε θαρσύνων πολλῶν
πρόξενος καὶ μόνη ἢ ἐνθῦμησις, ὅτι μία ὁλό-
κληρος κοινωνία, χριστιανικὴ λεγομένη, εἰς
θεῶν πιστεύουσα καὶ εὐεργετούμενη παρ' αὐ-
τοῦ κατ' ἐκείνην, εἰς ἐγνωμοσύνης πρὸς τὸν
μέγαν τούτον καὶ ἀγαθόν Θεὸν ἐκλέγει ἐκ μέ-
σου αὐτῆς τὰ περιτρίμματα τῶν κοινωνικῶν
ναυπηγῶν καὶ ἀφορίζει αὐτὰ ὡς θεοπάσχοντα
εἰς ὑπεροχίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὡς μεσῖτας με-
ταξὺ αὐτῆς καὶ ἐκείνου. Οὐδεὶς ἀνεξαίρετως
λαὸς ἐν τῇ παγκοσμίῳ ἰστορίᾳ, ἐν ὁποίᾳ δή-
ποτε θρησκεία, ἐν οἴῳ δήποτε χρόνῳ τῆς ἰστο-
ρίας τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐν ὁποίᾳ δήποτε
χώρα τοῦ σφαιρικοῦ ἡμῶν πλανήτου παρέχει
ἡμῖν παράδειγμα τούτου. Ἐν τῇ παιδικῇ ἔτι
τῆς ἀνθρωπότητος καταστάσει, ὡς ἢ ἰδέα τῆς
πολιτείας, τοῦ ἔθνους καὶ τῆς κοινωνίας ἦν
συγκλεισμένη ἐν τῷ στενῷ κύκλῳ τῆς οἰκο-
γενεικῆς ἐστίας, τὴν τήβεννον καὶ τὴν ἀξίαν
τοῦ ἱεροῦ περιεβάλλετο ὁ πατήρ. Εἰσερχόμε-
νοι εἰς τὸ πᾶνθεον τῆς σωματικῆς συναντήσαν
ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ βραχμάνου τῶν Ἰνδῶν,
τοῦ μάγου τῆς Περσίας καὶ Ἀσσυρίας, τοῦ ἰε-

ρέως τῆς Ἡλιουπόλεως καὶ Μέμριδος ἐν Αἴ-
γύπτῳ τοὺς μεγίστους ἀντιπροσώπους τῆς πο-
λιτικῆς, κοινωνικῆς καὶ διανοητικῆς προόδου
καὶ τοῦ μεγαλείου τῶν χωρῶν τούτων καὶ λαῶν.
Ἀλλ' ἄθῆναι διὰ τὴν λατρείαν τῶν θεῶν τοὺς
Εὐμολεπίδας ἀφώριζον, καὶ ἢ Ρώμη τοὺς οἰα-
νοσκοποῦς αὐτῆς ἀνεύρισκεν ἐν τῷ οἴκῳ τῶν
Σπιπιδίων καὶ τὰς ἀγνάς φρουροὺς τοῦ αἰω-
νίου πυρὸς μεταξὺ τῶν παρθένων τῶν κληρι-
κῶν καὶ τῶν ἀριστοκρατῶν.

Ταῦτα, ἵνα μὴ μνημονεύσω τῶν παρ' Ἰου-
δαίους, σαφῶς ἀποδεικνύουσιν, ὅτι ὁ ἄνθρω-
πος πάντοτε καὶ πανταχοῦ ἐσχημάτισε τὴν ἄλ-
λους φυσικὴν πεποιθήσιν, ὅτι οὐ μόνον τὸ
θεῖον ἀνάγκη νὰ λατρεύηται ἄξίως τοῦ ἰδίου
μεγαλεῖου, ἀλλὰ καὶ ὅτι οἱ ἀξιοῦντες νὰ τί-
θωνται ὑπερέκει αὐτοῦ καὶ μάλιστα μεταξὺ τῆς
ἀνθρωπότητος καὶ ἐκείνου πρέπει νὰ κατέχω-
σιν ἐπιφανῆ θέσιν καὶ ἐν μέσῳ παντὸς τοῦ
λαοῦ. Ὁ χριστιανισμὸς ἀνακαινίσας τὸν κόσμον,
πληρώσας πᾶσαν φάραγγα κοινωνικῆς ἀνισό-
τητος διὰ τοῦ πνεύματος τῆς προσωπικῆς ἐ-
λευθερίας καὶ ταπεινώσεως πᾶν ἄρτος καὶ πάντα
βουνοὺν ἠθικῆς ἀνομιλίας διὰ τοῦ δόγματος
τῆς παγκοσμίου ἀδελφώσεως καὶ ἰσότητος, δὲν
ἀπῆρθε παρὰ τοῦ εὐεργετηθέντος ἀνθρώπου
τὴν ἴδῶσιν ἰδιαιτέρας κοινωνοίας τῆς τά-
ξεως κληρονομικῆς ἀριστένης εἰς θεο-
πείαν τοῦ εὐεργέτου Θεοῦ· τὸ μεγαλεῖον τοῦ
Θεοῦ εἶνε προσετόν εἰς πάντα καταστίζαντα
ἐκεῖνον ἄξιον τούτου. Καὶ ἡμῶς ἢ οὕτως ἀνα-
πλασθεῖσα ἀνθρωπότης ἐν τούτῳ μεταξὺ πολ-
λῶν ἀληθῶν, καὶ ἢ ἰστορία ἀπὸ τοῦ τετάρ-
του αἰῶνος μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, πλὴν ὀλι-
γίστων καὶ τούτων νέων ἐξαιρέσεων, κεῖται μάρ-
τυς τῆς ἀγνωμοσύνης ταύτης τοῦ ἀνθρώπου
πρὸς τὸν εὐεργέτην Θεόν.— Ἡμεῖς κληρονο-
μήσαντες παρὰ τῶν πατέρων ἡμῶν κληρίαν μᾶλ-
λον ἢ ἀρετᾶς ἀκολουθοῦμεν ἐκείνους καὶ ἐν
τούτῳ τῷ κεφαλαίῳ, κατ' ἐκείνην ἵσως αὐτῶν
διαφερόντες, δεῖ προσηκίωμεν καὶ εἰς ἑαυτῶν
ὡς ἐπίματρον τὴν ἰδίαν πρὸς τὸν κληρὸν ἀδια-
φορίαν, πολλακις δὲ καὶ περιφρόνησιν. Θὰ ἐξε-
τάσωμεν ἐνταῦθα ἐν βραχεί, ὅσον εἶνε δυνατόν,
τὰ γενικὰ σημεῖα τῆς καταστάσεως τοῦ κατωτέ-
ρου παρ' ἡμῖν κλήρου, τοῦ ἐν Ἀνατολῇ ἰδίᾳ
ἔξω τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου. Ὅσον ὑπερὶ
καὶ ἂν εἶνε τὰ πράγματα, εἶνε ἡμῶς ἀληθῆ,
καὶ ἀπὸ νὰ ἀποκαλύπτωσιν αὐτὰ οἱ ἕνοι μετὰ
καυστροχέιας καὶ περιτῆς χαιρεκακίας, προτι-
μότερον νὰ μελετήσωμεν αὐτὰ ἡμεῖς μετὰ θλί-
ψεως ἔθνικῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ φιλοτιμίου ἐπι-
δος πρὸς θεράπευσιν αὐτῶν.

Ὁ κατώτερος ἡμῶν κλήρος εἶνε πρότιστα
πάντων σχεδὸν ἀμαθής. Τούτο λέγου ἐννοῶ, ὅτι
οἱ ἱερεῖς ἡμῶν γενικῶς εἶνε ἑσθημένοι θεολο-
γικῆς παιδεύσεως, οἱ δὲ κατ' ἀρχοὺς καὶ τὰς

κώμας εἶνε καὶ βίωσι ἀπαίδευτοι. Ἐπάρχει μέγας ἀριθμὸς ἱερῶν τυγχόντων παιδεύσεως γυμνασιακῆς ἢ καὶ κατωτέρως καὶ οὗτοι εἶνε οἱ ἀποτελοῦντες τὸν κλῆρον ὡς ἐπὶ τὸ πᾶν τῶν πόλεων τῶν κεντρικῶν. Ὁ χρόνος βίωσι ἢ ἡ ἀκατάλληλος καλλιέργια τοῦ πτωχοῦ τούτου ταλάντου ἐξουδετεροῦ πάσαν ἐξ αὐτοῦ ἀγαθὴν προσδοκίαν. Καὶ οὗτοι ὡς καὶ οἱ πρότεροι γυνώσκουσιν ἕριστα τὰς ἱεροκελεστίας, ἔχουσιν ἐννοίας, καίπερ ἀπλουστάτας, τῶν σπουδαιοτάτων τῆς θρησκείας δογματικῶν ἀληθειῶν· πολλὰς ἐδίδεκατε παρ' αὐτοῖς ἀκριβῆ γνώσιν καὶ τῶν λεπτοτάτων διατάξεων τοῦ κανονικοῦ δικαίου. Ἐἴνε βίωσι ἀπαίδευτοι, καὶ τούτο ἀρκεῖ. Ἡ παίδευσις δὲν ἐμύσησεν αὐτοὺς εἰς τὸν πλοῦτον τῆς διδασκαλίας τοῦ Μ. Βασιλείου, δὲν παρέστησε πρὸς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν τὸ ἰδεῖν τοῦ ἱερέως οἶον ἔγραψεν αὐτὸ ἡ ἀριστοτέλης χεὶρ τοῦ χρονοῦ συγγραφῆς τῶν περὶ ἱεροσύνης λόγων, δὲν εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ ἕδριον τῆς θεολογίας τοῦ Νηζιανζηνου Γρηγορίου, οὔτε ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς τὰς ὑψηλότερας ἀληθείας τοῦ ἀποστόλου τῶν ἔθνων· ἀφρον ὁ ἱερεὺς τὰς χεῖρας αὐτοῦ πρὸς τὸ ὄφθαλμοῦ θυσιαστηρίου πρὸς τὰ ὑψηλὰ ἀδυνατεῖ· ἀνυψώσῃ ἐκείσε καὶ τὴν καρδίαν, πολὺ δ' ἔχον τὸν νοῦν αὐτοῦ· εἴνε ἀμαθῆς.

Ἡ ἀμάθεια τοῦ κατωτέρου κλήρου παρ' ἄλλοις λαοῖς ἐγέννησε κατὰστασιν ἐμποιοῦσαν βδελυγμῶν παρ' ἡμῶν τούτο δὲν συνέβη τῷ ὁσῷ χάρις. Ὅς πρὸς τὴν ἠθικὴν κατὰστασιν ὁ κατώτερος ἡμῶν κλήρος ἵσταται ἐν ἀσυνκρίτῳ τιμητικῇ βαθμίδι, ἐν ἄλλοις αὐτοῖς ἡμῶν ἴστα πάντα πάντων δύναται νὰ ἔχη ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦτον· ἐν ὅσῳ ἐν τῇ γνωστῇ σημασίᾳ τῆς λέξεως ἀθικὴν ὁ κλήρος ἡμῶν ἔχει ἕριστα—αἱ ἐξαιρέσεις ἐπὶ τούτου δὲν μειοῦσι τὸ ἀγαθὸν ἀποτελέσμα—ἐν ἄλλαις εἰδικαῖς σημασίαις τῆς πολὺ ἐλαστικῆς ταύτης λέξεως δὲν δύναται ἐπίσης νὰ καυχηθῇ τὸ αὐτό. Ἡ πτωχεία καὶ τὸ μὴ ἐξασφαλισμένον τῆς θέσεως αὐτοῦ διεγείρει παρ' αὐτῷ τὸ αἰσθημα τῆς αὐτοσυντηρητικῆς. Οὐδέις δὲ ἐδιδεχθῆσε εἰς λογαριασμὸς μετὰ τῆς ἀδυνατικῆς ταύτης ἐκρινύσῃ ἀγνοεῖ, ἐπεὶ πρὸς τὸ αἰσθημα τούτου πολλὰ ἔλλα αἰσθηματὰ δύναται νὰ σιγήσωσι καὶ πολλὰ σιωπῶντα δύναται νὰ λύσωσι τὴν σιωπῆν καὶ μεταβληθῶσιν εἰς ἔργα.

Ἐπεὶ δὲν πάντα ἐκείνα τὰ φαινόμενα, ἕτινα διακρίνουσι τὸν κλῆρον ἡμῶν τὸν κατώτερον, μάλιστα τὸν κατ' ἀγροῦς καὶ τὰς κώμας, ἢ προσποιητῆ ἀδιαφορία, ἐνίοτε ἢ ἀνελεγκρῖνεια, πολλὰκις ἢ καταλαλιά, οὐχὶ σπανίως τὸ ψεῦδος καὶ ἄλλα. Μεγίστην σημασίαν πρὸς ἀνάπτυξιν τῶν κακῶν τούτων ἔχει βεβαίως αὕτη ἢ κατὰστασις τῆς ἐν ἡ ζῶσι καὶ ἀναστρέφονται κοινωνίας οὕτω πολλὰς τῶν ἀνωτέρω κακῶν,

ὁμοίᾳ τὴν προσκοίησιν καὶ δόσειν τινὰ κολακείας ἀναποφεύκτως παρῶν ἐν αὐτοῖς ἢ κοινωνικῆ γάργαρινᾳ τῶν κοινωτικῶν διχονοιῶν καὶ ἐρῶν πρὸς αὐτῶν ὁ ἱερεὺς ὁφείλει ἢ νὰ πείσῃ θυμῶ τῆς ἰδίας εὐσυνειδησίας ἢ νὰ προσκοίηται καὶ κολακεύῃ.

Τρίτον σημεῖον τῆς κακοδαιμονίας τοῦ κατωτέρου κλήρου εἶνε ἀναμφιβόλως ἡ ἐλλείψει τῆς τοῦ ὑλικοῦ αὐτοῦ βίου. Τὸ περίσσετον τοῦτο ζητήμα, ἐπισημότερον ἵσως διότι ἐπιρρίπτει μέγα στίγμα ἐπὶ τῆς κοινωνίας ἡμῶν, εἶνε ὁ γρόδιος ἐκείνος δεσμὸς διὰ τὴν κοινωνίαν ταύτην, μετὰ τῆς λύσεως τοῦ ὁποῖου διευκολύνεται ἡ λύσις πολλῶν ζητημάτων ἀναφύμενον εἰς τὸν κλῆρον καὶ τὸν θρησκευτικὸν ἡμῶν βίον. Ἀλλὰ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου δὲν πρόκειται ἐνταῦθα· πρόκειται περὶ τῆς κατὰστάσεως, ἢ εἰς ἐδημιουργηθῆ δι' αὐτοῦ. Ὁ ἀνυψωσις ἱερέως ἠναγκασμένους νὰ ἐλπίζῃ, καὶ μόνον νὰ ἐλπίζῃ ἠναγκασμένους νὰ ἐξαρχῆ τὴν ὑπαρξιν αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου του ἀπὸ τοῦ πλοῦτου ἢ τῆς πτωχείας τῆς παροικίας αὐτοῦ, ἀπὸ τῆς ἐννοίας ἢ τῆς δυσμενείας τῶν κρατούντων, ἀπὸ τῶν συκοφαντιῶν καὶ τῶν φημιονητικῶν τῶν ἰδίων συναδέλφων, ἀπὸ τῆς ἀπληστίας ἢ τοῦ προδοτικῆ ἀρχιερέως αὐτοῦ ἢ τῶν ἐννομένων ἢ περιστασιοῦντων τὸν τελευταῖον τοῦτον, ὁ τοιοῦτος ἱερεὺς δὲν δύναται νὰ εἰνε τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀνθρωπότητος ὑπαρξίης.

Ταῦτα εἶνε τὰ γενικὰ σημεῖα τῆς κατὰστάσεως τοῦ κατωτέρου κλήρου παρ' ἡμῶν· εἶνε, ἐπαναλαμβάνων, τὰ γενικὰ. Ἐν αὐτοῖς ἐγκυρῶνται πάσαι ἐκεῖναι αἱ ὑποβεβηκνύται ἐννοίαι, αἵτινες ἀναπνυσόμεναι ὑπὸ κοινίας ὑπερῆς καὶ κατὰ διαφοροῦς ἐντάσεις συμφῶνως πρὸς τὴν συνδρομὴν τῶν περιστάσεων, συντελοῦσι τὴν ἄληθιν εἰκόνα τῆς κακοδαιμονίας τοῦ κατωτέρου κλήρου ἡμῶν.

Τοιαύτη εἶνε ἡ κατὰστασις τοῦ κατωτέρου κλήρου, ὅστις ἐν τῆς φύσεως αὐτῶν τῶν πραγμάτων εἶνε εἰς τῶν κυριωτάτων παραγόντων πρὸς συντέλεσιν τοῦ μεγίστου ἔργου τῆς ἠθικῆς ἀναπλάσεως τῆς κοινωνίας ἡμῶν καὶ διὰ τὸ πρᾶγμα οὕτως ἔχει, οὐδέις ν' ἀρνηθῆ δύναται· καὶ ἐν τούτῳ ἀκριβῶς συνίσταται ἡ ὑπεροχὴ τοῦ κατωτέρου κλήρου ὑπὲρ τὸν ἀνώτερον. Ἐν ὅσῳ ὁ ἀνώτερος κληρικὸς παρ' ἡμῶν συνήθως καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ παρασκευῇ καὶ ἐν τῇ κατόπιν διακονίᾳ αὐτοῦ ἵσταται μικρὸν καὶ ὑπεράνω τῆς κοινωνίας, ἔξω τοῦ πραγματικοῦ αὐτῆς βίου, οὐδένα γυνώσκων πλὴν τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν περὶ αὐτοῦ, ὁ ἱερεὺς ἀναντίας ἐξέχειται ἐκ μέσου αὐτῆς τῆς κοινωνίας, τέκνον αὐτῆς ὑπέρχων, καὶ ἐπανατρέφει πάλιν ἐν μέσῳ αὐτῆς, ἀντιλαμβάνεται δὲ τοῦ πραγματικοῦ αὐτῆς βίου καθ' ὅσον τὰς πικρατάτας αὐτοῦ ἐκφάνσεις· ἔχων δὲ ἄμεσον,

σέσεις πρὸς τὴν κοινωνίαν καὶ περιβεβλημένος ὑπὸ τοῦ ἐν τῆς θρησκείας κύρους παρ' ἡμῶν, παρ' οἷς ἡ θρησκεία ἐν τοῖς κλειστοῖς σημαίσις τοῦ καθόλου βίου ἐκφράζει τὴν εὐεργετικὴν αὐτῆς δύναμιν, ὁ ἱερεὺς ἀποβαίνει ἐν τῶν ἀπαραιτήτων στοιχείων τοῦ βίου τούτου· ὁ ἄμολογοῦμενος ἠθικὸς χαρακτῆρ αὐτοῦ προσεπύρισε εἰς τὸν ἱερέα ἡμῶν τὸ μέγιστον καὶ ἕριστον τῶν πλεονεκτημάτων, οὗ στερεῖται ὁ ἱερεὺς ἀλλοχοῦ, ἐν τῆ δύσει—τὴν ἐπιπροσύνην τῆς οἰκογενείας· καὶ ὁ ἱερεὺς ἡμῶν εἶνε ἕργον εὐσυνειδητοῦ ἐν τῇ χρήσει τοῦ πλεονεκτηματος τούτου ἢ ὕσον ἔλλοι ἔλλοτε καὶ ἀλλοχοῦ. Ἡ οἰκογένεια παρ' ἡμῶν ἀναζητεῖ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ἱερέως τὸν φίλον, τὸν ἀδελφόν, τὸν πατέρα, τὸν προστάτην, τὸν παρῆγορον. Ἔχων καὶ αὐτὸς οἰκογένειαν, αἰσθανόμενος ἐν ἑαυτῷ τὴν ἀξίαν τῆς τιμῆς τοῦ ἰδίου οἴκου, τὴν στοργὴν πρὸς τὸ ἰδίον τέκνον, διότα κρείττων παντὸς ἄλλου νὰ κατανοήσῃ καὶ ἐκτιμήσῃ τὴν σημασίαν τῆς ἠθικῆς φλίψεως, ἢ τις κατατρέχει ἐνα ἀτυχῆ πατέρα ἢ τὰ ὕατα τὰ ἀπόκληρα τοῦ βίου καὶ τῆς κοινωνίας· οὐδέις ἄλλος ὕσον αὐτὸς συναντῆ ἐν τῷ κόσμῳ ποικιλώτερον κατὰ τὸ ποσὸν καὶ ἐν ἐντασιν αἰσθημάτων· ἰδοὺ διὰ τί εἶνε μέγιστος, βαρύντατος τοῦ ἱερέως ὁ προορισμός. Πᾶς τις σαφροῦν δύναται νὰ φαντασθῆ τί δύναται νὰ πράξῃ ὁ ἔνθροπος οὗτος ἐάν συναντῶμενος μετὰ τοιοῦτων στοιχείων καὶ αἰσθημάτων φέρῃ ἀντὶ ἀμαθείας ἐν τῇ κεφαλῇ τοῦ φωνεῖν καὶ κρίσιν διὰ τῆς παιδείας μεροφωμένην, ἀντὶ ἀσυνειδησίας καὶ ἀπαθείας τὴν καρδίαν τοῦ Χριστοστίμου.

Κατὰ ταῦτα, ἐάν εἴνε ἀληθές, ὡς καὶ πρᾶγμα εἶνε, ὅτι ἡ βελτίωσις κοινωνίας τινὸς ἀνάγκη νὰ ἔκζηται ἀπὸ τῆς ἀναπλάσεως τῶν στοιχείων αὐτῆς, τ. ε. ἀπὸ τοῦ ἀτόμου καὶ τοῦ οἴκου, τότε οὐδαμῶς δυνά νὰ εἴπω, ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ ἀσφαλοῦς φιλοσοφοῦντες καὶ ἡ κοινωνία ἢ ὁ νεοειρηνομένη τὴν ἑαυτῆς ἀνάπλασιν ἀνήχητα διώκομεν, ἐάν μὴ ὁ λειτουργὸς τῆς θρησκείας, ὁ ἱερεὺς, καταλάβῃ τὴν προσήκουσαν αὐτῷ θέσιν, ἢ μᾶλλον ἐάν μὴ ἡμεῖς φυσιοῦντες μέρος τι τῆς εἴτε ἐν συνειδήσει εἴτε καὶ μὴ ἐθελοκωμίας ἡμῶν, ἀποβλέποντες βεβαίως εἰς γενικώτερα συμφέροντα, ἀνυψώσωμεν τὸν ἱερέα εἰς τὴν ἐμπροσθεν αὐτῷ περιουσίαν.

Εἶπον ὅτι πρέπει νὰ θυσιάσωμεν ἱκανὸν μέρος τῆς ἐθελοκωμίας ἡμῶν ἐξηνόημα σαφέστερον, ἀπαντῶν ἕμα καὶ εἰς πιθανωτάτην ἐρώτησιν παντὸς ἀναγνώστου περὶ τῆς αἰτίας τῆς λυπηρῆς ταύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως. Εἶνε βεβαίως πρῶτος καὶ ἱκανὸς ἕμα δυσχερακτικῆς ἢ συμπεριφορᾶ τῶν πολλῶν ἰδίᾳ βίωσι τῶν ἐχόντων ἀξιώσεις ἐπὶ παιδείᾳ ἢ ἀνατροφῇ, ἐν ἀναφορᾳ πρὸς τὴν κατὰ

στασιν ταύτην τοῦ κατωτέρου κλήρου· περιφρονεῖται, ὑβρίζεται ὁ ἱερεὺς καὶ μετ' αὐτοῦ ἀτυχῶς καὶ ἡ ἀρίστη τῆς θρησκείας ἡμῶν, διότι ὁ ἱερεὺς οὗτος εἶνε ἀμαθῆς καὶ ἄεστος, διότι εἶνε πονηρὸς καὶ ἀπαίδευτος. Θέσατε ὅμως πρὸς τῆς ὕατο παραποιουμένης κοινωνίας καὶ πρὸς τῶν ἀρχόντων τούτων λογιωτάτων τὸ ἐρώτημα· τίνα ἐπιβαρύνει ἡ εὐθύνη τῆς καταστάσεως ταύτης; καὶ θὰ ἴδῃτε βλην τὴν ἀκρισίαν καὶ τὸ ἀναπολόγητον καὶ τούτων καὶ ἐκείνης. Παραπονοῦνται καὶ κατηγοροῦσιν ὡσεὶ μὴ ὁ ἱερεὺς ἐκεῖνος εἶνε αὐτὸ τούτο τέκνον τῆς κοινωνίας, ὡσεὶ μὴ φέρει αὐτὰς ἐκείνας τὰς κοινωνικὰς κακίας, αἵτινες αὐτὴν διακρίνουσιν καὶ ἡ εὐθύνη τῶν ὁποῖων αὐτὴν πρῶτιστι πάντων ἐπιβαρύνει. Οὐδέις οὐδέν ἔχει δίκαιον νὰ παραπονηθῇ διὰ τὴν κατὰστασιν, ἢν αὐτὸς δημιουργεῖ καὶ αὐτὸς ἀνέχεται. Οὐδὲν δίκαιωμα ἔχει νὰ παραπονηθῇ οὕτως ἢ κοινωνία, ἀφ' οὗ αὕτη αὕτη συντελέσασα εἰς τὴν διαφορᾶν τοῦ ἀτόμου δὲν ἠράκασθαι εἰς τούτο, ἀλλ' ἀσεβοῦσα εἰς αὐτὸν τὸν Θεὸν κατέστησεν αὐτὸ ὑπερέτην ἐκείνου καὶ εἰρωνευομένη αὕτη ἑαυτὴν ἀνεβίβασεν αὐτὸ εἰς τὴν θέσιν πατρὸς, ἀδελφοῦ, φίλου καὶ παρῆγορου, πολλὰκις προστάτου. Τὶ νὰ πράξῃ ὁ ἔνθροπος, ὅστις νουαγῶν τὸ πρᾶγον ὡς μέλος τῆς κοινωνίας ἠθικῶς ἐγκαταλείπεται εἰς τὸν ἱερέα καὶ ὑλικῶς εἰς τῆς τύχης τὴν τυφλότητα; διὰ τί παραποιεῖται ἡ κοινωνία κατὰ τοῦ ἱερέως, ἀφ' οὗ μόνος αὐτὸς ἐκ πάντων τῶν μελῶν αὐτῆς μένει ἄνευ ἀσύλου; ἄνευ σχολῆς, ἐν ἡ νὰ μορφωθῇ,—καὶ ἐν ὅσῳ ἡ γυνὴ καὶ ὁ παρῆγορον παιδεύονται καὶ διακρίνονται ἐντὸς μεγάλων, δι' αὐτὸν οὕτω μία ἑυλόγη παρεχέται στέγη, ἕνα παρασκευασθῆ εἰς τὸ μέγα καὶ ἱερόν αὐτοῦ ἔργον; Ὅταν βίωσι ἀναλογισθῆ τις, ὅτι τῆς εὐθύνης ταύτης οὐχὶ τὸ ἐλάχιστον μέρος φέρει ὁ ἱερεὺς ὁ ἀνώτατος ἡμῶν κλήρος, πᾶν ἄλλο ἢ ἀνακούφισιν αἰσθάνεται, πᾶν ἄλλο ἢ ἐλπίδας κρείττονος μέλλοντος διαβλέπει. Καὶ ὅμως οὐδέις ἀρνέεται ὅτι ἡ ἐκκλησία πρὸς ἡ φροντίσιν περὶ μορφώσεως ἀξιοματικῶν ἐν τῷ κλήρῳ κρείττονας νὰ φροντίσιν περὶ μορφώσεως στρατιωτῶν ἐν αὐτῷ.

Ἄδωμάντιος Διαιμαντόπουλος

ΠΑΡΑΤΥΠΩΜΑΤΑ ΔΙΟΡΘΩΤΕΑ

Ἐν τῷ ὑπ' ἐπὶ 97 φύλλῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» Σελ. 1354 ὁ στίχ. 10 «δώσει σοὶ Κύριος» διόρθου εἰς «δώσει σοὶ ὁ Κύριος». — Σελ. 1354 ὁ στίχ. 30 ἀπαρὰ Θεοῦ ἀπαρὰ τοῦ Θεοῦ. — Σελ. 1354 ὁ στίχ. 33 «ὅστις δέχεται» εἰς «ὅστις δέχεται». — Σελ. 1354 ὁ στίχ. 58 «ἀγαπητὴ μοι» ἀγαπητὴ μοι μήτερ! — Σελ. 1355 ὁ στίχ. 33 «μακάριστα» μακάριστα. — Σελ. 1355 ὁ στίχ. 28 «εἰρωνισμένον» εἰρωνισμένον. — Σελ. 1356 ὁ στίχ. 8 «βίβλου» βίβλου. — Ἐν τῷ ποιήματι τῆς δεσποινίδος Ἐσθ. Καλοστέπη διορθώθη τὸ ὄνομα Ζαμάν εἰς Ζ. α. μ. π. ὡ.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Εύσεβης μέριμνα ὑπὲρ τῶν ἐν φυλακῇ. Ὁ παρὰ τῆς Ἐθν. Τραπέζης γραμματεὺς τοῦ δικαστικοῦ κ. Ἐπ. Βοῦσχος, μεμνημένος τῶν ῥημάτων τοῦ Κυρίου «ἐν φυλακῇ ἤμην καὶ ἠλθεις πρὸς μεν καὶ φρονῶν, ὅτι διὰ τῆς θερησκευτικῆς διδασκαλίας πολλὰ τὰ ἀγαθὰ κατορθοῦνται καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ δύναται νὰ περιορισθῆ, ἀπέστειλεν ἡμῖν τὴν κάτωθι ἐπιστολήν, ἐν ἣ διακρίνεται οὐ μόνον ἡ εἰσέβεια, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐγνώμων αὐτοῦ διάθεσις, καὶ ἦν πρὸς μίμησιν δημοσιεύομεν. Εὐχάριστα καὶ παρήγορα λίαν τὰ φαινόμενα ταῦτα.

Ἀηλοῦμεν δὲ τῷ ἀγαπητῷ ἡμῶν κ. Βοῦσχω, ὅτι ἀπεστείλαμεν ἤδη δύο φύλλα ἀπὸ τῆς τ. ε. εἰς τὰς φυλακὰς Παλαμηδίου ἐν Ναυπλίῳ, οὐ μόνον διότι θεωροῦμεν ταύτας ζοφερωτέρας τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ καὶ διότι εἰς τὰς ἐνταῦθα ἀποστέλλεται τὸ φύλλον ἡμῶν κατ' ἐντολήν καὶ διὰ λογαριασμὸν τοῦ ἐν Βραίλα δημογενοῦς κ. Γ. Παπάζοβιτς.

Φίλε Κύριε Μεσολοῦρᾶ,

20 Ἀπριλίου 92.

Σὰς παρακαλῶ, ὅπως εὐαρεστηθῆτε ἢ ἀποστέλλητε ἀπὸ τῆς 1 Ἰανουαρίου ἐνεστ. ἔτους διὰ λ/σ μ ο ν μ ο ν εἰς τὴν ζοφερωτέραν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Κράτει εἰρηκτὴν, εἰς ἣν δὲν ἐχώρησεν ἔτι τὸ γλυκὸν καὶ παρήγορον τῆς θερησκευτικῆς διδασχῆς φῶς, δύο ἀκτινας τοιοῦτον φωτός, ἧτοι δύο φύλλα τῆς ἀγαπητῆς «Ἀναπλάσεως» εἰς μνημόσυνον τοῦ προῶπως τὰ ἐπίγεια ἐγκραταλιπόντος νέου Ἀντωνίου Π. Ράλλη.

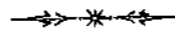
Τοῦτο καὶ εἰς ἐνδειξὴν τῆς εὐγνωμοσύνης, ἣν ὑπείλω τῷ πατρί του κ. Παντεῖ Ἀ. Ράλλη διὰ τὰς ἀρίστας συστάσεις, ἃς πρὸ μηνῶν, εὐκαιρίας δοθείσης, ἔδωκε περὶ ἐμοῦ τοῖς ἐν Λονδίνω κυρίοις Halli brothers.

Ἄν καὶ ἐν δάκρυ μετανοίας τῶν ἐν τῇ εἰρηκτῇ τηρουμένων προκαλέσῃ ἢ ἀνάγνωσις τῆς «Ἀναπλάσεως», ἃς εὐδοκίησῃ ἢ θεία Δικαιοσύνη νὰ τὸ δεχθῆ ὡς ἐλάχιστον στοιχεῖον ἐξελείψεως αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ψυχῆς τοῦ ἀευχοῦς νέου. Μεθ' ὑπολήψεως καὶ ἀγάπης

πρόθυμος φίλος
Ἐπιμ. Βοῦσχου.

Πανεπιστημιακά. Συνελθοῦσα ἡ θεολογικὴ σχολὴ τῆς 7 τ. μ. ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἔγγραφον ἐρώτησιν τοῦ ὑπουργείου τῆς Παιδείας περὶ τοῦ ἀρμοδίου νὰ καταλάβῃ τὴν χηρεύουσαν ἔδραν τῆς Δειτουργικῆς, προέτινε τοῦ καθηγητοῦ κ. Α. Δ. Κυριακοῦ τὴν εἰσήγησιν εὐμενῶς ποιησαμένου, τὸν διευθυν-

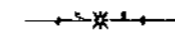
τὴν τῆς «Ἀναπλάσεως» κ. Μεσολοῦρᾶν, ὑφηγητὴν τοῦ μαθήματος τούτου, ὅστις χάριν ὁμολογεῖ τοῖς σ. αὐτοῦ καθηγηταῖς ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ ταύτῃ διαθέσει καὶ κρίσει.

Κήρυγμα ἐν Κωνσταντινουπόλει. Μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστίας πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἐν Κοντοσκάλῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, συνοικίᾳ κατοικουμένη τὸ πλεῖστον ὑπὸ Μικρασιατῶν, ἤρξατο ἤδη ἀπὸ τινος νὰ γίνηται τακτικὸν μάθημα Κυριακόν, διδασκόμενον λίαν ἐποικοδομητικῶς ὑπὸ τοῦ λογιωτάτου κ. Ἰεροθέου Α. Τεκνοπούλου. Τὸ μάθημα τοῦτο διδάσκεται συνήθως εἰς γλώσσαν τουρκικὴν πρὸς πλείονα κατανοῆσιν αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ πλείστου μέρους τῶν φιλοθησκῶν αὐτοῦ ἀκροατῶν.

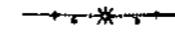
Ἐπιπροσθεῖται τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον τῶν κατοίκων Κοντοσκάλιου, οἵτινες προσέβησαν εἰς τὴν ἐναρξιν τακτικῆς θερησκευτικῆς διδασκαλίας πρὸς ἀναχατισμὸν τῶν ἐπιπολεζουσῶν ἀντιχριστιανικῶν ἀρχῶν.

Εὐχόμεθα δ' ὅπως τὸ ἀξιομίμητον τοῦτο παράδειγμα τῶν καλῶν Κοντοσκάλιανῶν μιμηθῶσι καὶ ἄλλαι κοινότητες πρὸς ἀναζωογόνησιν τοῦ ἠθικοθερησκευτικοῦ αἵσθηματος.

Οἱ κ. κ. ἀνταποκριταὶ τοῦ περιοδικοῦ ἡμῶν παρακαλοῦνται θερμοῶς νὰ εἰσπράξωσι τὰς καθυστερουμένας συνδρομὰς τοῦ ἤδη λήξαντος καὶ τοῦ ἀρχαμένου ἔτους, ἕνα δὲ ἀποστέλλωσιν ἡμῖν καὶ τὰ στελέχη τῶν προσωρινῶν ἀποδείξεων, ἵνα ἐκκαθαρίσωμεν τοὺς λογαριασμοὺς αὐτῶν. Δέον νὰ σημειώσωσιν ἐθαναγνώστως τὰ ὀνόματα τῶν τε πληρωσάντων καὶ τῶν μὴ θελόντων νὰ ἀποτίσωσι τὴν συνδρομὴν αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

(Ἐν τῷ Γραφείῳ τοῦ Ταμείου.)

ΑΔΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Γεργέστην κ. Μ. Ἀμπαζ. φρ. χρ. 10. — Μιτυλήνην Ἀναγνωστ. «Βενιαμίν» φρ. χρ. 10. — Ἀγρινῶν κκ. Α. Κακ. δρ. 5, Ι. Φ. Μαγαλ. δρ. 5, Ρ. Γεραφ. δρ. 5, Ι. Καμπισ. δρ. 5, Κ. Τσιγκ. δρ. 5, Ν. Σεμαρ. δρ. 5. — Ἱερουσαλήμ. Ἱερολ. κ. Σ. Νικολ. φρ. χρ. 86, 50. — Ὑδραν σεβχαμ. κ. Ἀρσεν. Ἐπισκοπ. δρ. 10. — Ἀλεξάνδρειαν κ. Α. Συνοδ. φρ. χρ. 100. — Γκιουμουρτζινῶν κ. Δ. Βουτ. φρ. χρ. 3, 30. — Κόρινθον κκ. Σ. Νικολ. δρ. 10, Α. Σκελλαρ. δρ. 5, Τ. Μουσουδ. δρ. 10, Κ. Μπετα. δρ. 5. — Τατάρ-Πιζαρτζικ. αἶδασ. κ. Χ. Καλλ. φρ. χρ. 25. — Κιέβον πανοσιολ. κ. Μ. Βαγιαν. φρ. χρ. 20. — Ἰσαρσαμπῶν κ. Π. Δημητριάδ. ἐλάβ. ἀξίαν σομ. Ἀναπλάσεως δρ. 38. — Νευροκόπιον σεβασμ. κ. Γρηγόρ. ἄρχιεπισκ. φρ. χρ. 160. — Θεσσαλονικίαν εὐχαριστικὰ πρὸς τοὺς ἀποστέλλαντας τὰς συνδρομὰς τιν.

Τόποις Ἀ. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφύλλου
— Κάτωθι τοῦ Ἀμφοθέου —